

כשהאולטרסאונד ממזקקם בקצה המסדרון

ניצול יתר במעקבי היריון בקרב עובדות מערכת הבריאות בישראל

שליו לוי-מעין, פרופ' אילה בלאו, ד"ר יוליה גנדלר

היי דוקטור 🧡 את עובדת היום? אני במשמרת עכשיו קצת דואגת מכל היום שעבר יש מצב שתעשי לי אולטרסאונד מהיר רק לראות שהכל בסדר?

21:18

יואוו אהובה, בטח! אני מסיימת פרוצדורה ומתפנה לזה

21:27

תרגישי ממש בנח לפנות אליי כל פעם

21:27

#נולקח מרשח האינסטגרם

האם פעם שאלתם את עצמכם -

- כמה עולה למערכת הבריאות חריגה מכמות בדיקות האולטרסאונד המומלצת בהיריון?
- האם ריבוי בדיקות אולטרסאונד בהיריון משלים את מעגל החרדה או משקט אותה?
- האם ידע וניסיון מובילים לשימוש מושכל או לשימוש יתר?
- עוד כמה בדיקות אולטרסאונד נבצע ללא הוכחת יתרון קליני?

מטרת המחקר

לבחון את היקף הביצוע של מעקבי היריון בקרב נשים הרות העובדות במערכת הבריאות, מעבר להנחיות משרד הבריאות בישראל, ולזהות מאפיינים אישיים, רגשיים ותעסוקתיים הקשורים לשימוש יתר בשירותי המעקב במהלך ההיריון.

ממצאים

- 61.4% מהנשים דיווחו על שימוש גבוה באולטרסאונד**
- שיעורי השימוש היו גבוהים יותר בקרב נשים בהריון הראשון ובגיל מבוגר (35-44)
- בקרב עובדות בתי חולים, לעומת עובדות בקהילה, נמצאו שיעורים גבוהים של שימוש יתר
- רמת החרדה של נשים שדיווחו על שימוש גבוה הייתה גבוהה באופן מובהק מזו של נשים שלא ביצעו שימוש גבוה

שיעור שימוש גבוה ב-US לפי מאפיינים			
שימוש גבוה ב-US %	(N)%		
80%	5.8% (10)	18-24	קבוצת גיל
54.3%	67.8% (116)	25-34	
74.4%	25.1% (43)	35-44	
46.2%	30.4% (52)	מרפאה/ מכונים בקהילה	מקום עבודה עיקרי
68.1%	69.6% (119)	בית חולים	
55.6%	5.3% (9)	פחות משנה	
64%	50.3%(86)	1-5 שנים	
63.8%	33.9% (58)	6-10 שנים	
41.2%	9.9% (17)	מעל 10 שנים	מספר הריון
74.4%	22.8% (39)	ראשון	
57.6%	77.2% (132)	שני ומעלה	

*גודל מדגם: 171 נשים

**שימוש גבוה: 7-10 בדיקות US במהלך ההיריון, המלצת משרד"ב - 4 בדיקות US

מסקנות והשלכות

נשים הרות במערכת הבריאות נהנות מנגישות גבוהה לבדיקות ואנשי מקצוע, לצד חשיפה לחרדה ולאירועים טראומטיים. שילוב זה מוביל לשימוש יתר המושפע מגורמים אישיותיים, רגשיים ומערכתיים.

העלאת המודעות לתופעה ומתן מענה רגשי לצוות המטפל, תחרום לבחירה מושכלת, להפחתת סיכונים, לייעול המשאבים ולחיזוק ההנחיות הקליניות הקיימות.

***

Cinelli, H., Lelong, N., Le Ray, C., & ENP2021 Study group. (2022). French national perinatal survey 2021: Births, 2-month follow-up and establishments. Situation and trends since 2016 (p. 102509). <https://enp.inserm.fr>